

Kliimateadlane annab lootust: mustad jõulud ei saa uueks normaalsuseks

KAIRI ERVALD

24. detsember 2016

"Selliseid perioode, kus on olnud väga soojad talved ja jahedad suved, on meie kliimaajaloos olnud mitmeid," ütles Kliimateadlane Ain Kallis ja lisas, et praegu võib kindlalt öelda, et kliima soojeneb, sest aastad ja kuud on läinud järjepidevalt soojemaks. "Siiski ei saa üheselt öelda, et tõsiseid talveilmu enam ei tule ja ka tulevikus peab arvestama mustade jõuludega."

Eestimaa kliima on muutunud tunduvalt soojemaks ja lumerikkaid talvi jääb üha vähemaks. Traditsiooniliselt aga oodatakse igal aastal valgeid jõule, mida ka ilmselt sellel aastal tulemas ei ole.

Kliimateadlase Ain Kallis sõnul ei saa aga üheselt öelda seda, et tõsiseid talveilmu enam ei tule ja tulevikus peab arvestama mustade jõuludega.

Kallise sõnul jäävad soojarekordid hetkel küll lähiaastatesse aga külmarekordid 40 aastate kanti, mis omakorda vihjab kliimasoojenemisele. "2003. aastal oli Euroopas tohutu suurem kuumalaine, kus hukkus 30 000 inimest, ka siis ei osatud selget seisukohta võtta, kas tegemist on kliimamuutusega või lihtsalt kuumalainega," märkis Kallis.

Soojade suvede ja külmade talvede vahel ei ole Kallise sõnul aga mingisugust seost. "Seos on pigem üksteisele järgnevate aastaaegade vahel, nagu näiteks pärast sooja suve on tõenäoline, et tuleb ka soe sügis ja pärast külma talve tuleb suure tõenäosusega külm kevad," rääkis Kallis.

"Talve ja suve vahel seega sellist loogilist seost ei ole. Selline suhtumine on ilmselt tulnud vanadest kommetest või arvamustest, et kui ikka suvi on külm, siis peab talv soe olema," selgitas Kallis.

Kallise sõnul ei ole ka see päris õige, et meil suved on jahedamaks läinud. "2010. aastal oli erakordselt kuum suvi, juulis ja augustis olid sellel aastal sellised kraadid, kus Eesti soojarekordist jäi puudu vaid 0,2 kraadi," tõi ta näite.

"Kõige jubedam suvi oli aga vast 1998. aastal, kui sadas väga palju ja oli palju tornaadosid, samas sellele järgnev aasta tõi täiusliku suve, kus vihma sadas vaid öösiti ja päikest oli väga palju" lisas Kallis.

Kallise sõnul ei ole tegelikult lumeta talvi juurde tulnud, sest kui vaadata Tõravere ja Tartu ilmajaama statistikat, siis selgub, et kolm neljandiku aastatest on alati olnud lumised ja ainult üks neljandik on olnud lumeta.

"Siin võib olla küsimus ka selles, et inimeste mälu on lühikene ja mäletatakse vaid seda, mis oli lähiminevikus," jätkas Kallis.

Kallise hinnangul peab kindlasti töötama edasi keskkonna puhtamaks muutmise nimel, vaatamata

sellele kas 30 või 50 aasta pärast globaalne temperatuuri tõus jätkub.

Üldistest kliimalepetest püütakse Kallise sõnul kinni küll pidada aga ka siin on erisusi, on alasid, kus kokkulepped kehtivad, nagu külmutusaparaatides olevate gaaside õhku paiskumise osas. “See tegi meie elu palju kergemaks, sest osooniaugud hakkasid kohe kahanema,” lisas Kallis.

Hiljutine sudu Hiinas on Kallise sõnul aga põhjustatud sellest, et Hiina saastab palju ja kasutab vanu kütteid, nagu kivisüsi. “Kui mõelda tagasi aastasse 1890, siis olid Londonis palju hullemad sudud, kus inimesed kukkusid jõgedesse ja kanalitesse, sest lihtsalt mitte midagi polnud näha,” lisas Kallis.

“Meie elu on tunduvat säravamaks läinud tänu sellele, et Kirde-Eestis on korstendel õhufiltrid ja keemiatööstus on muutunud palju puhtamaks,” selgitas Kallis. “Tänu sellele on ka Eesti atmosfääri läbipaistvus samasugune kui oli 1930. aastatel, sest vahepeal oli olukord väga hull ja tundus, et me olime üks hullemaid kohti maailmas,” jätkas Kallis.

Kallise sõnul käib kahjuks aga kogu atmosfäär ringiratast ja kui kuskil maailma otsas saastatakse rohkem, siis varem või hiljem jõuab see ka meieni.

“Samamoodi on ka veega, mis atmosfääris on, ega see kuhugi ära ei kao ja seda ka kuskilt juurde ei teki, see on kogu aeg alles,” lõpetas Kallis.